

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 7.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 oy. á forsiðuni,
20 oy. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tirsdag hin 5. juli 1927.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstodum
og skrivstovuni. Telf. 143.

1. árg.

FÆROERNES REPRÆSENTANT í det danske Folketing, Hr. Samuelsen, udtalte fornyligt til sin politiske Modkandidat fra Decembervalget, M. S. Viðstein, at han nu var træt af Rigsdagssamlingen og haabede at kunne vende tilbage med næste »Tjaldur«.

Hr. Samuelsen's Vælgere vil antagelig efter Hjemkomsten kunne glæde sig til — enten gennem »Dimmaketting« eller et Par politiske Moder, at erfare lidt om det politiske System og den Regering, som Hr. Samuelsen har ydet sin Del til Opretholdelsen af.

Forinden tillader vi os at gøre nogle Bemærkninger af orienterende Art, for at klare Linjerne.

Som vore Læsere vil erindre, bragte vi i vort forrige Nummer et Referat af Socialdemokratiets Kongres. Heri meddelte vi, at Socialdemokratiet stadig vedstod det af Ministeriet Stauning fremsatte Kriseprogram, og at Partiet vedblivende vilde øve en Indsats for dette Programs helt eller delvise Gennemførelse.

Har dette Program nogen Interesse for Færoerne?

Ja. Enhver interesseret Vælger ved, at Programmet gaar ud paa, dels gennem Laan, dels gennem Tilskud at komme det kriseramte Næringsliv til Hjælp. Krisens Aarsag er jo i det væsentlige en Valutakrise, forarsaget ved Kronens Stabilisering.

Det færøske Hovederhverv, Fiskeriet, rammes haardt af denne Krise. Af den Aarsag spurgte Folketingsmand Hans Nielsen om, hvorvidt Kriseloven skulde være gældende for Færoerne, hvortil Ministeriets da-værende Chef, Stauning, svarede, at *dette vilde der intet være til Hinder for.*

Der er ikke Tvivl om, at den færøske Handelsstand med Interesse erfarede dette Svar.

Men Valget den 2. December gav ikke Ministeriet Stauning den nødvendige parlamentariske Basis til at fortsætte Arbejdet for Kriseforslagets Gennemførelse. Da Hr. Samuelsen efter Valget naaede ned til »Kristiansborg«, meldte han sig til Tjeneste hos Partiet Venstre, det Parti, der var Kriseforslagets skarpeste Modstander. Hr. Samuelsen har dermed ydet sit Bidrag til, at Gennemførelse af dette Kriseforslag, der ogsaa vilde være til Gavn for det færøske Næringsliv, ikke gennemførtes. Mon den færøske Handelsstand er Hr. Samuelsen taknemlig herfor? Næste Valgdag vil give Svaret derpaa.

Gods»ejere» Madsen-Mygdaal til »Edelgave«, der havde sin be-

tydelige Andel i, at Loven om Kronens Stabilisering blev til Virkelighed, ønskede ikke, at Samfundet skulde komme de som Følge af denne Lov kriseramte Erhverv til Hjælp under den af Ministeriet Stauning foreslaaede Form. Han ønskede en anden Fremgangsmaade, nemlig den at tage af de sociale Goder, som de økonomisk daarligst stillede Samfundsborgere havde opnaaet, saaledes at Velhaverne kan slippe noget billigere i Skat. Det var Ekszellensens »Kriseprogram«, og Hr. Samuelsen maa vel have ment, at denne Form for »Krisehjælp«(!) ogsaa var til Gavn for det færøske Samfund, ellers havde han vel ikke trofattet Regeringen i Arbejdet for dette Programs Gennemførelse.

Hvad vil dette »Kriseforslag« betyde for det færøske Samfund?

For det første en kraftig Nedskæring for samtlige Statens ansatte Tjenestemænd overalt i Riget, en Nedskæring, der vil ramme de lavest lønnede med omkring en Snes Procent, medens de højestlønnede slipper med en Reduktion paa 3—5 Procent. Der er nu en Gang Forskel paa Kong Salomon og Jørgen Haltemager! Og folgelig skal de Tjenestemænd, der har de mindste Lønninger, haardst mærke Nedskæringskniven. Vi ved ikke, om Tjenestemændene her paa Færoerne lader en Takkedeputation give Møde paa Kongebroen, naar Hr. Samuelsen kommer med næste »Tjaldur« og stiger i Land her paa Klipperne. Vi nærer begrundet Tvivl om, at det vil ske.

Det næste »Nedskæringsarbejde«, Hr. Samuelsen har ydet sin Støtte, er Angrebet paa en Række sociale Love, der dog for fleres Vedkommende ikke er gældende for Øerne, det gælder saaledes Invalideloven og Aldersrenteloven. Men helt tomhændet naar Hr. Samuelsen ikke herhjem paa dette Omraade, thi Gods»ejeren« til »Edelgaves« Nedskæringskniv omfatter ogsaa Ulykkesforsikringsloven og Sygekasseloven. Sidstnævnte er vel nok den af de sociale Love, der med størst Interesse omfattes af den færøske Befolkning. Og her møder Hr. Samuelsen skam ikke uden »Resultat«.

Her reduceres Statens Tilskud pr. Sygekassemedlem med 33 Procent. Dertil kommer en Del andre Reduktioner, hvorved Statens Tilskud til Medicin og Lægehjælp ogsaa formindskes, samt en Bestemmelse om, at Adgangen til at være Medlem af en statsanerkendt Sygekasse i høj Grad skærpes, saaledes at Kasserne kan blive nødsaget til at

udelukke sine »velhavende« Medlemmer. Reduktionen af Statens Tilskud med en Trediedel og Tab af den Del af Medlemmerne, der bedst evner at klare Kontingentet, vil for de 34 færøske Sygekassers Økonomi komme til at spille en betydelig Rolle, og kan nemt faa den Indflydelse, at Kasserne maa begrænse sine Ydelser til Medlemmerne, noget der haardst vil ramme de økonomisk daarligst stillede. Vi forstaa saa udmærket, Hr. Samuelsen føler sig træt og ønsker sig hjem med næste »Tjaldur«. Thi Opnaaelsen af slig »Krisehjælp«(!) tager naturligvis paa Kræfterne, og saa risikerer Hr. Folketingsmanden endda, naar han naar hjem, at de færøske Sygekassemedlemmer kan være utaknemlige nok til ikke at ville paaskønne hans »betydelige« Virke paa dette Omraade. Angaaende Ulykkesforsikringsloven, da betyder Nedskæringen her, at de Ydelser, som gives efter Loven, nedsættes med 15%.

Naar Hr. Samuelsen er naaet hjem med disse politiske Resultater, vil der være Anledning for færøske Vælgere til at drage Sammenligninger: Ministeriet Stauning foreslog Hjælp til det kriseramte Erhverv, et Forslag, der ogsaa omfattede det færøske Næringsliv, og saa Gods»ejere« Madsen-Mygdaal — af Hr. Samuelsen støttede — »Krisehjælp«, der bestaar i Nedskæring af de sociale Love.

I Sambandspartiets Program § 4 hedder det, at Partiet vil støtte Arbejdet for Udviklingen af færøske Næringsveje saavel til Lands som til Sos.

Ministeriet Staunings Kriseprogram tilsigtede blandt andet ogsaa Opfyldelsen af det ovenfor udtrykte Ønske. Kan nogen Sambandsvælger mon faa Øje paa, at dette, at tage en Trediedel af Statstilskuddet til Sygekasserne eller forringe Ulykkesforsikringslovens Ydelse til de af Ulykkestilfælde ramte Hjem, i nogen Grad virker fremmende for Udviklingen af færøske Næringsveje saavel til Lands som til Vands?

Ikke desto mindre er det sidstnævnte Resultat af Hr. Samuelsen's Sambandsvirksomhed et Resultat, han altsaa nu medbringer, naar han træt af sin anstrængende politiske Virksomhed vender hjem med næste »Tjaldur«.

Efter at ovenstaaende var skrevet, bringer »Dimmaketting« et Brev om den politiske Situation, underskrevet »Foringur« (Hr. Samuelsen?), hvori følgende Meddelelse findes:

»Nedskæringsforslagene er sikrede. En Del Nedsættelse i Statsskatterne vil ogsaa blive gennemført.«

Da Færingerne ikke betaler Statsskat, mener den ærede Brevskriver formentlig, at ud over ovenstaaende Meddelelse har denne Sag ingen Interesse for færøske Vælgere. Dette er dog ikke helt rigtigt. Hvad der foreslaas er nemlig en Lettelse i Statsskatten af 10 Procent. Det betyder i Praksis, at den jævne Mand i Danmark, i sin Statsskat vil faa en Lettelse paa et Par Kroner, hvad jo intet betyder i Forhold til, hvad han mister af sociale Goder, som fratages ham ved Nedskæringen. For Rigmænden faar denne Procentmæssige Skattelettelse en ganske anden Betydning, for ham kan det komme til at betyde en Mindreudgift til Samfundets Kasse paa op til 7—800 Kr. Muligheden for, at »Ekscellence« regeringen med velvillig Assistance fra bl. a. Hr. Samuelsen, har kunnet gennemføre denne Skattelettelse, sker ved de Beløb, som Staten indvinder gennem Nedskæringen paa de sociale Love.

For Færoerne faar Skattelettelsen paa de 10% ingen Betydning, da der ikke herfra svares Statsskat. Den Lettelse kommer i det væsentlige kan danske Rigmænd til gode. Men denne Lettelse skal betales af det arbejdende Folk baade i Danmark og paa Færoerne, idet færøske Sygekassemedlemmer bl. a. skal miste en Trediedel af det Statstilskud, som de hidtil har modtaget, for at danske Rigmænd kan slippe billigere i Skat.

En slig Politik yder Hr. Samuelsen sin Støtte. En mærkelig politisk Holdning at indtage for en færøsk Folketingsrepræsentant. Gad vide, om adskillige af de Sygekassemedlemmer, som ved sidste Valg stemte paa Hr. Samuelsen, mon vil gøre det en Gang til?

Anton Nielsen.

Neistar.

— Sikken en Sommer, hvad?
— Ja, man maa da haabe, der snart kommer et Omslag.
— Ja, men saa maa det da være et varmt Omslag!

— Hor, kære Ven, laan mig lige 50 Kr. Jeg har glemt min Portemonnaie hjemme.

— Her har du 15 Øre, saa kan du tage Sporvognen hjem og hente Portemonnaen.

— Læreren: Hvis der her paa Bordet laa 10 og 20 og 30 Blommer, hvor mange var der saa?

Hans: 10 og 20 og 30 — det er to store Haandfulde.

— Spurvene kan jo spise alt Frøet i Deres Have. Tror De ikke, De skulde opstille et Fugleskræmsel?

— Det behøves ikke. Jeg opholder mig derude næsten hele Tiden.

— En Dame, som holdt meget af Børn, traf en lille Dreng, som legede med Kugler paa Gaden. Maa jeg lege med, spurgte hun.

— Na, svarede Drengen.
— Men hvorfor dog ikke?
— Man skal ikke lege med Kvindernes, siger Papa.

— Den gamle Tante hjælper med at bage Kager, og da de er færdig krads hun Kageformen af med en Kniv.
— Hurra, raaber lille Hans, nu faar vi Penge!
— Hvordan det?
— Jo, for Far siger altid, at naar du engang krads af, faar vi mange Penge.

Fra Australien.

Arbejderregeringen gaar. —
Parlamentet opløses.

Fra New South Wales telegraferes, at Premierminister Lang har indgivet Regeringens Demission.

Regeringen i New South Wales er en Arbejderregering, der støtter sig til et stærkt Arbejderparti og udmærkede Fagforeninger, og der er Arbejdermajoritet i Parlamentet.

Aarsagen til Striden er meget interessant. Arbejderregeringen har ønsket at ophæve Overhuset, der ganske saboterer Underhusets Arbejde, naar dette sidste — som Tilfældet er i Øjeblikket — har en Arbejdermajoritet.

Dette har Guvernøren, Sir Dudley de Chair modsat sig, og Regeringen forlangte saa at faa udnævnt saa mange nye Arbejder-Medlemmer af Overhuset, at der ogsaa der fremkom et Arbejder-Fler-tal. Dette er en forfatningsmæssig Ret, som Guvernøren ikke kan nægte.

Det viste sig imidlertid snart, at Guvernøren havde fundet saa blakkede Emner til Medlemmer af Overhuset, at det ved den første Afstemning, der fandt Sted efter Udnævnelserne, viste sig, at Regeringen stadigt var i Mindretal.

Premierministeren krævede nu 4 bestemte Kvinder udnævnt, idet en solid Arbejdermajoritet da vilde være sikret; men dette nægtede Guvernøren.

Ministeriet har derefter indgivet sin Afskedsbegæring, og nyt Valg vil blive udskrevet.

Viser det sig saa, at Arbejderpartiet vender tilbage med Fler-tal i Underhuset, er Hensigten at sende Justitsministeren, Mr. Mc. Tinnan til London og kræve af Kong Georg, at Guvernøren bliver kaldt tilbage.

Forfatningskampen i Ny Syd Wales er — som man ser — et Sidestykke til den Kamp, Ministeriet Stauning førte mod vort eget Landsting. Der som her standser det reaktionære Fler-tal i Overhuset af den sociale Lovgivning, som et frisindet Fler-tal i det folkevalgte Kammer maatte ønske at fremme.